

Indúlt BÉTSBÖL Szombaton 18. August. 1787.

A' Stokfis, Hering, a' Sajt és Tzvibak
majd meg-drágadik Hollándiában; mert a' Pruszsus
Huszarak ezen hónapnak 2-dikán útban indulának; kik
még paripájok üstökét-is (*) narants-szin pántlikába
fonván-bé, mindenütt azt kiáltozzák a' Korts mákban;
éljen Fridrik Vilhelm a' mi Királyunk, és az Orániai
Hertzeg! Úgy vala ugyan el-rendelve, hogy a' sza-
badsággal lévők 8-dikig gyűlnének a' magok Regement-
jekhez; de ezeket a' hirtelen esett ok nem engedte
meg-várni a' Regementeknek, hanem már most fognak
a' magok Regementjeik után küldetni. Ugyan ezen
napon

(*) A' narants-szin a' Hollándiai Helytartó Hertzegnek tzi-
re, mellyre úgy haragudznak a' Hollándusok, hogy a' ma-
gok Hazafiakat-is ezen színnek hordozásaért készek meg-ölni.

napon Vestfáliából-is 7 Regementek indulának a' stok-
 sis vásárra Hollándaiba, és a' gyalog Tisztek minyá-
 jan ingyen lovat nyerének magoknak, vagy 45 tallért
 lora, más készületekre pedig 30-at. A' kemény tűz-
 zel lövő Jágerek, és 76 Kbirurgusok, kik között az
 utólsoknak köntöflökön és kenyérekén kívül 7 tallér
 minden hónapi 'Soldjak, hetedikben, a' már meg-in-
 dúlt és naponként induló sergek úttján meg-indúltanak
 és mennek. Az egész Pruszsus Tábornál lévő Lová-
 szok és Kotsifok minyájan narants-szin bokrétát kapta-
 nak kalapjokba. A' *Braunsváji* uralkodó Hertzeg,
 ki az egész Hollándusok ellen lévő Pruszsus Tábor-
 nak leg-főbb igazgató vezére lészén, már Berlinbe ér-
 kezett. — Edgy Brabántziából érkezett levél szerént
 nagy óhajtással várják a' Belgiumi Státusok meg-tud-
 ni: mint fogadta legyen a' F. Tsászári Udvar az ő
 Députátusfaikat, és minémű felelettel fogja ezeket
 viszsa-botsáttani. Az el-kezdett zenebona nem hogy
 kissebbednék, hanem napról napra nevedik, és már
 a' Flándriabéli ifjak-is párt-ütő bokrétát kezdettenek
 fel-tenni, és magok között éjjeli vígyázokat rendelé-
 nek, mint a' kik szüntelen várják az ellenséget. Ezt
 a' dolognak veszedelmes ki-menetelét előre meg-fontol-
 ni tudó ért eszű öreg lakosok észre vévén, öfve-gyű-
 lének, és parantsolák, hogy a' pártütő bokrétát azon-
 nal le-tennék, és az éjszakai vígyázatnak-is, mint a'
 mellyre leg-kissebb szükség-is nintsen, békét hagygya-
 nak; de midőn ezt az ifjak, kiknek edgy nagy hasú
 Pap vezérek vala, nem tselekedék, edgybe gyűltek
 az okosobb lakosok, és éjszakának idején az ifjú párt-
 ütőkre ütvén, azoknak kalapjokból a' bokrétát le-
 szaggaták, így szólván: *Mi éppen nem szükölködünk*
az Urfiatskák örízete nélkül, elég örízet nekünk a'
mi F. Tsászárunkhoz való örökös hívsegiünk: mi
tud.

tudjuk a' mi kötelességünket, és a' mi Fejedelmünknek bõlts rendelkezéseit tisztelni; és egész éjszakán által ezt kiáltozták. éljen JÓSEF a' mi Tsászáruk! Ezen történet Flándriának *Brügge* nevezetű Városlában történék, hól tsak ugyan ezen zenebonában edgy igen gazdag Kánonak kéntelenítették a' győzedelmefek' áldozattyává lenni, kinek házára ütven 80 ezer f. elvevék; pintzéjében lévő boraiból a' mit magok meg nem íhattanak a' földel itaták-meg, és egész házát és házi portékáit öfzve-ronták. Tovább-is ment volna ezen zenebona; de az ott fekvő katonaság betsületes Tisztjei, a' magok népjeikkel a' zenebonát megakadályoztaták; a' piatzon fel-állított nyárlat és akasztófát le-ronták, és a' helyet más nap edgy győzedelmi tüzi-játékat tsinálának. Brüsfszelben, ezen hónapnak I napjára virradolog, azon *Vanternikh* nevű Prokátornak (ki a' Hazát olly buzgon óltalmazza vala, és ki a' párt-ütés kezdetével a' pártot-ütött köz-nép táborát, mint valamelly Római győzedelmi pompára úgy vezeti vala a' Helytartó Hertzeg' Udvarába) ablakait bé-verték, noha a' Draganyosok örző piatfza alig van 30 lépésnyire tőlle. Mi majd (ezt veti utánna az író) ollyan formálag vagyunk, mint a' Hollándusok; a' mi meleg verű ifjaink már kezdenek hűledzni, és naponként a' párt-ütő bokrétát hányagatjuk-le a' kalapból. — Némelly igeden levelek azt a' hírt hozták, hogy némelly F. Tsászári útban lévő fergek meg-álló parantsolatot vettenek légyen; de erről Bétsben semmit sem tudnak, 's nem-is igaz; mert az útban lévő fergek követik a' magok útjokat. — A' mondatik, hogy a' Brabántziai Députátusok nem tsak az, hogy az új rendelkezéseknek nem kívánnak engedni; de még azt-is kérik ő Felségétől, hogy az Országban lévő véghetetlen szerzeteseknek számára elegeden-

dedendő élést-is mutassan, (risum teneatis amici!) és nekik tellyes vallásbéli szabadságot engedjen; de míg a' Députátus Urak végezéséről edgy hónap alatt valami bizonyost mondhatnánk, addig-is írhattyuk, hogy Európában nem csak a' Hollándusok és A. Belgák pere foly a' Septemvirális Táblán, mellynek bizonyos jele az-is, a' mit már most nem csak futtogva beszéllenek, hanem közönséges levelekben-is olvasnak, hogy t. i. a' F. Monárkha azon 60000 Belgiumfelé indúlt népét minden órán a' Conscribáltakból helyre, akarná potolni. Lengyel Ország készül a' Muszka segítségére; a' Török éjjel nappal készül a' Muszka ellen; nap kélettől fogva éjzsakig vagynak a' hadi-készületek; 's nyilván beszéllek a' Pruszsus, Ánglus, Muszka és a' Bétsi Udvar között esett szövetséget; leg-alább a' Bétsi, Berlini, Londoni és Pétervári utak soha sem üressék a' jövő menő Kuriroktól; noha a' Bukovinai levelek szerént a' Törökök már várják a' F. Tsászári Biztosokat, kik a' Molduvából és Oláh Országból önként által-adott részt ki-mérjék; de — Ha a' nyavalyáknak tsontyak velejéig bé-látó, az Európai Státusoknak pulsuftit tapagató Doktoroknak tapasztalásokra vigyázunk 's kivált, ha magunk-is a' pulsus tapogatáshoz valamit értünk, az Európai Státusok Ispotályában mindennek végére mehetünk. Ánglia kemény vér folyás által okoztatott erőtelenségében fekszik; de a' mellyből már testének 's természetének erős vólta lassan lassan szinte ki-segítette. Hollándia ellenben rohasztó hideglelésben kínlodik; melly mellett olyan nyílaldozásai vagynak, hogy ha edgy jó Doktor a' jó Hollándián nem könyörül, minden órán el-patkol. Frantzia Ország hasmenésben vagyon, de bőlts orvossá olly préferatívákkal kezdette éltetni, hogy mivel tagjai egyéb aránt egészségesek, gyógyulását előre remél-

mélhetni. Spanyol és Portugallia Országokat szüntelen való álom nyomja és Spanyol Ország már nyujtazodni kezdett, alig ha fel nem ferken. Török Országoknak edgy 's más betegségei vagynak, a' hideg-is gyakran járja, az orvosli gutta utéstől féltik. Muszka Ország egélléges; a' fel-gyógyúlt betegeknek szokása szerént az appetitussa rend kívül való. Dánia és Svétzia tapasztalta a' nyavalyáknak terhes vóltát, melly szerént tfendes halgatásban, az cröt igen jól szaporító levefekkel, él, és hasznos diétát tart. Pruszfzia jól érzi magát, véres 's már kezdett valamit nagy appetitussából le-hagyni. Lengyel Országának még mind tart régi halálos nyavalyája. Austria nyavalyájiból egézfzen lábra állott, és ezen állapottyának fen tartásán minden módon igyekezik, magát olly elé való eledelokkal táplálja, mellyek a' Klastromokban tsemegéül főzettek számára! Német Ország közönségesen nem beteg, de nem is egézfzen egélléges; azt mondják (jól meg-kell jegyezni, hogy ezt tsak mondják) hogy a' fene esett belé. Olasz Ország tfendesen aluszik: az ér vágás jól segittene aluszékonysága ellen; lézfz miért dörgölje szemeit, ha fel ferken, midön látándja maga körül a' nagy világosságot.

Elegyes Tudósítások.

A' Bétsbe meg-érkezett Belga Députátusok már a' Státus Kantzellárius előtt meg-jelentenek; de a' Monárha eleibe tsak akkor fognak botsáttatni, midön minyájon meg-érkeznek. Ezek mindenféle Kantzelláriákban leveles-tárokban és törvénytévő gyűlésekben el-fognak hordoztatni; és minden más Tartománybéli igazgatósbéli dolgokban jártosokká fognak tétetni; el-vitettetnek a' Semináriumba és az Univerfitásba, hogy a' szokást tanulják-meg, és a' közönséges taníttásokat halják: fza-

szabad lészzen nékik a' magok nehézségeiket fel-adni akár szóval, akár írással, és felelnek reájja; edgy szóval semmit el-nem fognak mulatni, mellyszerént ezen embereket okosobbaká teheslék. A' mi pedig a' katonaság alá való be-iratásbéli nehézségeket illeti, arról bizonyosokká tétetternek, hogy a' Felségnek soha gondolatjában sem vólt az efféle. Brűzfzelbe Ország gyűlés fog-tartatni, hól mind a' Monárkha hatalma, mind a' Státusok szabadsága meg fog-visgáltatni; és bizonyíttatni, hogy a' Fejedelem a' maga hatalma és a' Státushafznán kívül semmit sem kíván tselekedni. — Rómában és az egész Pápai Birodalomban, valamint másut, kemény hadi készületek tétetnek, és ő Szentsége az egész Apostoli Tábort az Austriai Tábor formájára akarja állíttani; melly minden bizonnyal meg-is lenne, ha a' Siklus nem hibázna. Ezen hadi készület okozta azt, hogy edgy kép-tsináló minden szerzeteseket Regementekre le-festvén, edgy edgy Kárdinálist adott Generálisul nékiek, és a' Pápát ki-vont fegyverrel közikbe festven, ezt írta alája: *Si Papa militat, quis benedicit?* az az: ha a' Pápa hadakozik, ki ad áldást? mellyre ez a' felelet: *Imperator Josephus*: JOSEF Tsászár. Ezen kép Rómában az oázlopokra akasztatott-fel, és 500 arany a' jutalma, ki a' festőt ki-nyílatkoztatja. — Itt edgy nagy Gavallér bé-szóllít a' napokban edgy 'Sidót, hogy holmi hányt vetett köntöflét el-adja néki, 's midőn megvette vólna, azt mondja a' 'Sidónak: 'Sidó! tudod-e mitsoda szokás vagyon Angliában? Ott a' 'Sidót mindenkor edgy szamárral edgyütt akasztják-fel; felel a' Sidó: ugyan jó Uram hát, hogy mi ketten ott nem vagyunk! tsak szeme szája el-hűle a' Gavallérnak, 's így szólla a' 'Sidóhoz: *Adieu Salamon!*

Nagy-Várad. A' Tolvajok fergei, mellyek a' mi környékeinket már régtől-fogva félelmes nyughatatlanságok között tartják, még-is egészen meg-nem szüntenek; noha már nem igen megszűnhetnek, mióta katonai vadászat alatt vagynak. Esnek ugyan máig-is fosztások és gyűjtogatások imit omot; de Kompániákra nem igen verhetik magokat. A' múlt hónapban edgy Tolvaj feregnek vezérét következő módon kerítették-meg a' Katonák: 2 katona parafzt gunyába öltöztvén a' Fő-Tifztnak hírével közikbe avatta magát, kiket a' Tolváj-Kapitány a' többivel leg-ottan portára rendelvén, az egyedül maradott Kapitányt, az alattomban esett hír-adás által fegyver-közé vevék, 's hát edgy szakállas Pópa, ki a' Júhok helyet ketskéket vezérel vala, és a' kinek reményjük rövid nap ki-fizetik a' bérít. Úgy értyük, hogy minden órán edgy Tolvajokat szüntelenül vadászó 600 gyalag és 150 főből álló fereg állittatik; kik az Erdély és Magyar Országi széleken lévő erdőket, ezen kelletlen vendégektől bátorságban fogják tartani. — Hogy a' F. Ts. és K. Birodalomban lévő Bör-készítő mesterek annál jobban tzeljokat érhessek; a' külső Országokra vivendő gubotsnak mérőjétől 2 f. 15 krt. fognak fizetni vámot. — A' ki házossági életbe kíván lépni, és még kisebb-idejű (minorennis) annak az attyától, ha sem attya, sem anyja nints, a' nagy attyától vagy anyyától, vagy ha a' fints a' Tutorátor kelletik megengedő tzedulát vinni az öfzve-kötendő Paphaz, hogy a' házasság meg-engedtetett néki. — Szepes 4. August. A' múlt hónapnak 31-dik napja a' Késmárk Városlla lakossinak sok esztendőökig főhajtással említett rettenetes nap vala, Éppen délbe 12 órakor az úgy nevezett *Vár-útszának* éppen közepén támodott tűz 3—4 óra alatt 323 házakat a' Városban, és 25

maja-

majarokat és más épületeket a' városon kívül füsté és
 hammúvá teve. Ezeken kívül el-éget a' Tanátsház,
 a' R. Kathólikusoknak mind a' 2 Temploma Tornyos-
 tól; a' Kathólika Oskola és Parokhia: szerentsére!
 még-is ezen véghetetlen szörnyű égésben 2 embernél
 több el-nem vesztet. Melly szánakozást érdemlő siral-
 nos történet! 2 óra alatt olly fok száz embereknek
 ház, kenyér, köntös és minden egyéb élet eszkö-
 zétől véletlenül meg-fosztatni. Ezek igazán méltó-
 tók a' könyörületességre. Ezen szerentsétleneknek
 számokra az ő meg-illetődött jó-szívű szomszédjai a'
 Lötseiek alamisnát gyűjtettenek öszve, nagy fokaságú
 kenyeret sütettenek és küldettenek számokra, hogy
 ha már más egyéb élett eszközeitől meg fosztattanak-
 is leg-alább a' testi táplálásra való eledel meg-léte, és
 az ő szomszéd felebaráttynak őket fajnálva segíteni
 kívánó készségek legyen vigasztalásúl. Küldjenek a'
 kegyelmes Egek több embert és felebaráttját fajlító
 könyörületos szívű jóltévőket-is ezen mi véletlen sze-
 rentsétlenné lett bánatos atyánkfiainak fel-segíttésekre,
 's e' léfzen a' valóságos áldozat; mert ha ma rajtok,
 hónap rajtunk történhet, 's hálát adjunk, hogy e' most
 rajtunk nem történt. — Melly bódogok vagyunk a'
 könyv-nyomtatás szabadsága által; fok dolgak soha
 világoslágra nem jöhetnének, ha e' nem volna; mert
 valakinek mások előtt még fok igazságot ki-mondani
 szemtől szemben nem mindenkor volna szerentsés; így
 pedig a' név nélkül ki-adtott könyben, minden tartóz-
 kodás nélkül mezíttelen mondatik-ki az igazság — és
 igen szép dolgok sülnek-ki ez által. A' Hollandiai,
 Belgiumi és más Európai mostoni környülállásokról
 szüntelen jönnek-ki a' szép könyvek, mellyek az igaz-
 ságot minden részre hajlás nélkül elő adják. —